

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT MAGASIN

HERRGÅRDSBILD FRÅN VÄRMLAND. — EFTER FOTOGRAFI.

15:DE ÅRG

DEN 22 MARS 1914.

Nº 25

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Lische: Bengt Silfverparva

G. Gothe

GEORG GÖTHE

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Intendenten i Nationalmuseum d:r Georg Göthe är en af de mest framträdande figurerna i vår konstvärld, med en lång och hedrande arbetstid bakom sig. Han är fortfarande trots de 68 åren arbetsför och intresserad, bl. a. medlem i den kommission som utarbetade förslaget till museets omorganisation till uteslutande konsttempel. Men då det icke kan dröja så länge, förrän han definitivt lämnar arbetsfältet, ha vi velat erinra om hans verksamhet och person.

D:r Göthes verksamhet har först och främst på det närmaste varit knuten till Nationalmusei konstsamlingar under en tid af fyrtio år. Han är född den 5 oktober 1846 i Stockholm och son af bankommissarien Adrian Göthe och hans hustru född Lundström. Student 1865, aflade han fil. kandidatexamen 1873 och blef samma år e. o. amanuens i Nationalmuseum. Det var då helt kort tid efter byggnadens invigning, och museets samlingar sågo helt annorlunda ut än i närvarande stund. Särskildt bör tafvelsamlingen, som nu måste sägas i högre grad än de andra samlingarna sätta sin prägel på museet, ha haft en betydligt mera undanskymd ställning. Då var nämligen lifrustkammaren placerad i mellanvåningen och den s. k. klädkammaren i öfre våningen. Först 1884 flyttades dessa båda samlingar från museet till slottets nordöstra flygel. Samma år som Göthe inträdde i Nationalmuseum för att ägna institutionen sina mannaår, började den ström af gåfvor, som mer än inköpen kunnat höja kvantitet och kvalitet i tafvelsamlingen. Då inöfvlivades nämligen med museet 126 nr af Karl XV:s stora samling nordiska målares taflor. Det dröjde heller inte länge förrän raden af utgallringar började, framtvungna af det för hvarje år alltmera begränsade utrymmet.

Göthe fann ett stort arbetsfält väntande på sig. Han utbildade sig till en af vårt lands främste och mångsidigaste tafvelkännare. Denna kännedom var baserad på grundliga studier i utlandets stora gallerier och kontakten med det i inhemska samlingar befintliga materialet. Utom Sverige blef han bekant genom sin utmärkta stora franska katalog öfver museets samling af utländska gamla mästars målningar. En öfversättning och komplettering af samma verk har utkommit i svensk dräkt; och af liknande anläggning är hans katalog öfver nordiska mästars taflor i Nationalmuseum samt många smärre kataloger.

Men det kan tryggt sägas att Göthes intressen fört honom lika ofta till skulptursamlingen och synnerligen till Sergel-afdelningen. En rad studier öfver den svenske mästaren publicerades efterhand i olika tidskrifter och publikationer: det var förarbeten till det första stora verket öfver den svenska skulpturens största namn. 1886 hade dansken Julius Lange utgifvit sitt berömda arbete "Sergel og Thorvaldsen" som gör en så fin och intressant sammanställning af den nordiska plasticismens båda hufvudgestalter,

men före Göthe fanns ingen grundlig behandling af Sergel i svensk konstilliteratur. Mellan 1885 och 1898 ligger hans arbete på detta stora ämne, och det sistnämnda året utkom "Johan Tobias Sergel, hans lefnad och verksamhet", en ansenlig volym med ett stort antal illustrationer. Göthe har här i en lärbar och lätt tillgänglig form sammanfört allt hvad man vet om Sergel och hans konstnärskaps öden samt med knapp men träffande karaktäristik angifvit de olika verkens egenskaper och kvalitet. Detta arbete är grundvalen för hela den kommande Sergel-forskningen och kommer åter och åter att studeras af alla som vilja intränga i ämnet. Särskildt förtjänar att anmärkas den försiktighet och smak hvarmed författaren umgåtts med sitt material utan att förfalla till den lättsinniga och starkt subjektiva kritik som är mera vanlig i modern litteratur och konst.

År 1900 fogade Göthe ett supplement till sin monografi, nämligen "Sergelska bref" skrifna under en följd af år till hans danske vän, målaren N. A. Abildgaard och dennes maka samt ett bref till Gjörrwell innehållande en självbiografi.

Emellertid får det icke glömmas att Göthes vidsträckta humanistiska bildning berör äfven andra områden. Hans gradualafhandling berörde sålunda icke något konsthistoriskt ämne utan hette "Historisk öfversikt af de vittra samfunden i Sverige före Svenska akademien stiftelse", hvori han spred ljus öfver den egendomliga sida af 1700-talets kultur som framträder i blandningen af litterära intressen och ordensvurmeri. Särskildt har han därmed gifvit bidrag till kännedom om Frihetstidens andliga fysionomi. Men under sin af konsten upptagna mannaålder har han äfven funnit många tillfällen att uttala sig i litterära frågor och har lämnat en hel del bidrag i sådana ämnen till Nordisk Tidskrift. Senast gjorde han ett bemärkt uttalande, då Hjalmar Söderbergs skådespel "Gertrud" som bekant gifvit upphof till en liflig diskussion som kom att röra sig delvis utom det litterära området.

Dessa äro några af de förnämsta fakta som fylla Georg Göthes lif. Det finns inget sensationellt eller uppseendeväckande i hans lif eller verksamhet: han har varit en trogen arbetare och en blygsam personlighet, en af dessa hvilkas betydelse kanske mera ligger i hvad de *äro* som helgjutna individualiteter än i hvad de skrifvit.

Sedan flera år bosatt i Djursholm har d:r Göthe hördt till samhällets mera bemärkta medlemmar, bl. a. i sin egenskap af anförare för dess sångförening. Hans musikaliska intressen har varit mycket stora. Lifligt intresserad för alla kulturella frågor, inte minst de etiska problemen samt ideella strävanden i allmänhet var han på sin tid en af Viktor Rydbergs nära vänner. På sätt och vis kan han, fastän yngre till åren, räknas till den kulturgeneration för hvilken Rydberg och Snoilsky voro de största och mest betecknande namnen.

CHEFSSKIFTET VID JÄRNKONTORET.

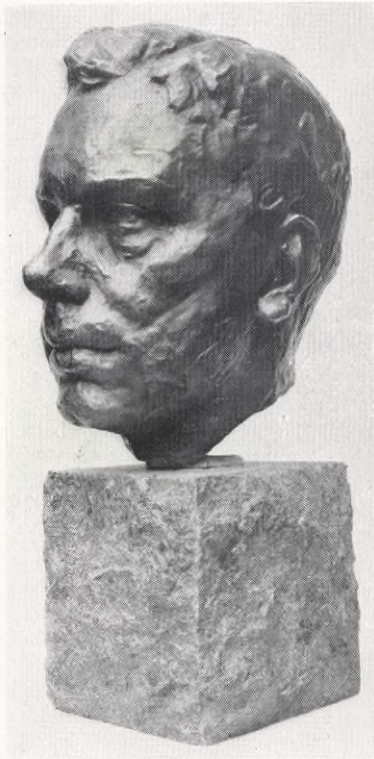
Chefsombyte vid Järnkontoret.

Den 1 juli i år äger chefsombyte rum i Järnkontoret. Den nuvarande öfveringenjören, d:r J. A. Brinell, hvilken i sommar fyller 65 år, har till dess på egen begäran blifvit entledigad från den krävande posten och till hans efterträdare har utnämnts disponenten vid Fagersta, ingenjör Axel Wahlberg. Med d:r Brinells afgång från den befattning han nu innehaft sedan 1903, förlorar Järnkontoret en kraft af första rang, en framstående metallurg och forskare samt en utmärkt organisatör. Det arbete d:r Brinell nedlagt inom Järnkontoret och vid de många andra

offentliga uppdrag inom järnhandteringsområde som han innehaft, värderas synnerligen högt af de sakkunniga. En stor mängd utmärkelser har äfven kommit honom till del såsom grand prix vid världsutställningen i Paris 1900 för undersökningar om ståls förändringar vid upphettning och afsvalning, Polhemsmedaljen samma år för hans hårdhetsbestämningsmetod, den sällsynta engelska utmärkelsen Bessemermedaljen m. m. År 1907 utnämndes B. för sina förtjänster om den vetenskapliga forskningen inom järnets metallurgi till hedersdoktor af Upsala universitet. Bruksdisponent

AFGÅENDE ÖFVERINGENIÖREN, FIL. D:R J. A. BRINELL (t. v. å fotograf) OCH NYTILLTRÄDANDE ÖFVERINGENIÖREN A. F. WAHLBERG.

KRONPRINS GUSTAF ADOLF MODEL-
LERAD AF DAVID EDSTRÖM

Wahlberg efterträdde d:r Brinell som öfveringenjör vid Fagersta bruk, när denne mottog den plats, på hvilken han nu åter ersättes af sin förre efterträdare, och är äfven han en erkänd kapacitet inom metallurgiska och bergsmanskretsar. Född 1868 utexaminerades W. 1891 från Tekniska högskolan, där han för öfrigt var föreståndare för materialprofningsanstalten 96-03 samt äfven varit t. f. professor i fyra år. Han var kommissarie för svenska järn- och stålutställningen i Paris 1900 samt har under några år varit hufvudredaktör för Järnkontorets annaler. Vi hänvisa i öfrigt till utförliga biografier jämte helsidesporträtt af öfvering. Brinell i ärg. VIII: 23 och af öfvering. Wahlberg i ärg. IV: 10.

*

En af bildhuggaren David Edström på beställning modelerad byst af kronprinsen har i dagarne gjutits i brons på Herman Bergmans Konstgjuteri A.-B:s officin i Stockholm. Konstverket återgiiver kronprinsens hufvud placeradt på en granitsockel.

UR KLAS FÅHRÆUS NYFÖRVARVFAVE ENASTÅENDE SAMLING ANTIKA KINESISKA MÅLNINGAR (Text å sid. 400.)

SERGEANT BLÜCHERS FÄLTTÅG.

FÖR HVAR 8 DAG AF **LUDVIG NORDSTRÖM.**

ET var den gode sergeant Blücher, han gick sin raka väg genom lifvet, från utgångspunkten till slutpunkten, taktfast, rakt fram som det höfves en soldat, ett, tu, ett, tu, och han passerade lifvets städer med deras höga husgaflar, däröfvan molnen fladdra som vimplar och där det nickar och blinkar och viftar och vinkar bakom gardinerna; han gick ut genom stadsportarna, öfver slätterna, där svanarne skria i höjden, ner i dalarna, högt på bärgkammarna, och det var alltsammans ett, tu, ett, tu, ty han var en rak soldat och den gode sergeant Blücher, som icke blinkade för lifvet.

Jag menar, att så såg det ut, då du såg honom från Guds högra hand, och det är endast där, som sanningen hvilat och man kan se lifvets land och städer och människornas ström genom dem.

Men för din blindhet var sergeant Blücher blott en mager sergeant engång för längesen i Öbacka, och kanske har han aldrig funnits, fast jag tror der.

Hvarför han hette Blücher, det är mer än jag kan säga. Det var ju engång namnet på en hjälte, kanske hade sergeanten tagit det namnet af kärlek, och sen blef han mager som hjälten själf. Ty han drömde om ära.

Nu excererade han artillerister och gick till posten och banken med batteri-chefens handlingar och bref. Han gick så rak, att han var rakast i stan, och folket sade, då han kom:

— Där kommer sergeant Blücher!

När arbetet var slut, gick han till fader Pastellbergers krog och åt. Alltid åt han som i fält, ty i sin dröm var han jämt i fält. Långt borta, på andra sidan skogen dundrade kanonerna, och där väntade Napoleon, Alexander, Karl XII, alla hjältarne, om hvilka sergeanten drömde, där han excererade artillerister på kyrkbacken och för hvilkas skull han åt torrt bröd och kött utan säs och drack knappt vatten därtill på gubben Pastellbergers krog för att vara redo på sin dag, då äran skulle komma, skogen öppna sig som vida flygeldörrar, slagfältet visa sig, fälttåget börja och mot solnedgången Alexander, Napoleon och Karl XII säga med solbelysta ögon:

— Välkommen, sergeant Blücher, nu till oss!

Vid den tanken blef denna jorden guld för sergeanten, seklernas himmel lefde, och rymdens röster sjöngo som på den dagen vi alla förbida, då tiden rämnar och vi träda ut ur våra skal.

Och sergeanten såg så bister ut, att folket sade: — Nu tänker sergeant Blücher på krig!

Vidstående bild är tagen strax före den högtidliga audiensen hos konung Gustaf den 9 mars, då Rysslands envoyé i Stockholm, kammarherren och verkliga statsrådet, excellensen A. Nechljudov fick öfverlämna sina kreditivbref och hä-

Men de stora hjältarne, som sågo honom från Guds högra hand, som sågo, hur han marscherade sin raka väg genom lifvet, ett, tu, ett, tu, och längtade efter ärans fälttåg, de beslöto att sända ut den gode sergeant Blücher i försakelse och faror och se, hvartill han dög.

Hans dag gick upp, hans timma slog, himlen var full af ögon som spejade, ty nu skulle sergeanten äran.

Men det var inte bara ur himlen, som stora hjältars ögon bespjade honom, det var äfven ur gubben Pastellbergers krogfönster, där flickorna sutto vid sina sömnader.

— Nu kommer vår sergeant! sade de, och han marscherade på gatan, ett, tu, ett, tu. Men har du sett, så rak, så mager, så bister och blek. Sergeanten gick krogen förbi.

— Hä kors! Sergeanten gick porten förbi! det var flickornas rop.

— Sergeanten gick porten förbi!

Hvad var det? Det var månadens första dag, och i år efter år hade sergeanten på slaget trädt in till krögarens disk och betalt sitt förskott för månadens mat. Aldrig hade en bit bröd, en tugga kött, en klunk vatten passerat hans tänder, utan att vederlag var lämnadt vid krögarens disk. Och nu gick sergeanten porten förbi. Hans bord stod tomt med brödkorg och vattenkaraff.

Det blef med ens så dystert i flickornas värld. Han var deras hjälte och allt, ty han teg, och hans sporrar klirrade genom ären. Men nu slog väggens klocka, och katten låg på solen och spann, och långt långt bort i fjärran gick sergeanten sin gåt fulla väg. Hvad var det?

Sergeanten var ute i fält. Hans ansikte var blekt, där han gick, men hans ögon lyste som aldrig förr. Husen bugade sig för honom, där han gick, skogen öppnade sig, öknar, slagfält, vidder sträckte sig framför honom, byar och städer brunno med röda flammor mot himlen. arméer tågade, trupper sprängde fram, hvita hästar med män i sadeln födda till odödlighet galopperade för sergeantens ögon.

Sergeanten svält.

Men uppe på expeditionen gick batterichefen och svor öfver landets armé, som sköttes till tårar, öfver freden, som försoffat, öfver tjänstemän, som borde arkebuseras. Ty pängarna, pängarna, som skulle kommit den sista, hade ej kommit än.

Han anade det inte, den batterichefen, att alltsammans var ett verk af Alexander, Napoleon och Karl XII för att se, om sergeant Blücher var en man i fält, i hunger och svält och icke vek, då det gällde. Om han skulle ta mat på kredit eller bevara sin ära och tiga och kämpa, som Alexander i Persiens öknar, som Napoleon på Rysslands stepper, Karl XII på ridten från Bender.

(Forts. å sid. 395.)

Foto. Rahm, S. Hlm. Klitch. Renat Sjöfverparne.
EXCELLENSEN A. NECHLJUDOV, RYSSLANDS NYA SÄNDEBUD VID SVENSKA HOFVET.

danefter bevakat Rysslands intressen i Sverige. Ministern har sedan 1911 varit akkrediterad i Sofia i Bulgarien och därvid på nära håll följt Balkankriget. Envoyén är gift, har maka, två söner och två döttrar.

H. R. D. STOKKOLMSFOTOGR. KLICHE: Bengt Silfverparre.
 NORDISKA MANUFAKTUR A.-B. I STOCKHÖLM LAGER-
 LOKALER HÄRJADE AF ELDSVÅDA DEN 11 MARS.

Stor eldsvåda i Stockholm. Fredagen den 11 mars härjade en våldsam eldsvåda vid den nya Kungsgatan i Stockholm då ett af staden egt 5-våningshus med husnumret 40 till sina öfversta våningar blef fullständigt ödelagt. Det stora Nordiska manufakturaktiebolaget hade sina lagerlokaler i huset och så godt som hela det inläggande lagret af tyger, värderadt till tre kvarts million blef lägornas rof, eller förstördes af de påvräktta vattenmassorna. Släckningsarbetet pågick under svåra förhållanden och såväl en brandlöjtnant som tre män af brandfolket blefvo illa åtgångna under arbetet.

Malmö har under de senaste dagarne drabbats af två eldsolyckor, den ena af dem den största som på många år hem-sökt staden. I fabriksaktiebolaget Skandinaviens nybyggnad vid Bergs- och Barkgatorna med däri inrymda lokaler för knapp- och spetsstillverkning utbröt sålunda vid middagstiden den 12 mars en häftig eldsvåda, hvilken i de hopade brännbara ämnen tog så våldsam fart, att många af arbetarne icke hunno ned för trapporna utan måste rädsla sig ut genom fönstren. Af nybyggnaden återstä endast yttermurarne. Brand-

KLICHE: Bengt Silfverparre.
 FABRIKSBOLAGET SKANDINAVIENS I MALMÖ STORA
 BYGGNADSKOMPLEX I BRAND DEN 12 MARS.

ARKITEKTEN FR. FREDRIKSSONS I
 MALMÖ 5-VÅNINGSHUS HÄRJADT AF
 ELD D. 14 MARS. (Foto. Rahmn, Malmö)

skadan anslås till 7- å 800.000 kronor.

Den 14 mars på e. m. utbröt eld i vindsvåningen till det stora arkitekten Fr. Fredriksson tillhöriga 5-vånings bonigshuset i hörnet af Drottning- och Husargatorna i Malmö. Efter halfannan timmes energiskt släckningsarbete lyckades brandkären begränsa elden till vindsvåningen. Det antages att elden anlagts af någon kringströkande person.

Den nyligen bortgångne köpenhansske mecenaten bryggaren Jacobsen har i sitt efterlämnade testamente förordnat att hans vackra villa "Gamle Carlsberg" skall upplåtas till hedersbostad åt någon af Danmarks främste män, hvilken därefter skall äga rätt att uppbära den ärliga rän-teafkastningen af en för detta ändamål af testator gjord donation. Som aspiranter nämnas i danska tidningar Geord Brandes, uppfinnaren af den trådlösa telegrafien Valdemar Poulsen och filologen professorn Vilhelm Thomsen.

DEN AF AFLIDNE D:R C. JACOBSEN TESTAMENTERADE VILLAN VID GAMLE
 CARLSBERG, att disponeras såsom hedersbostad.

KONUNGEN OCH KRONPRINSPARET I NORRLAND.

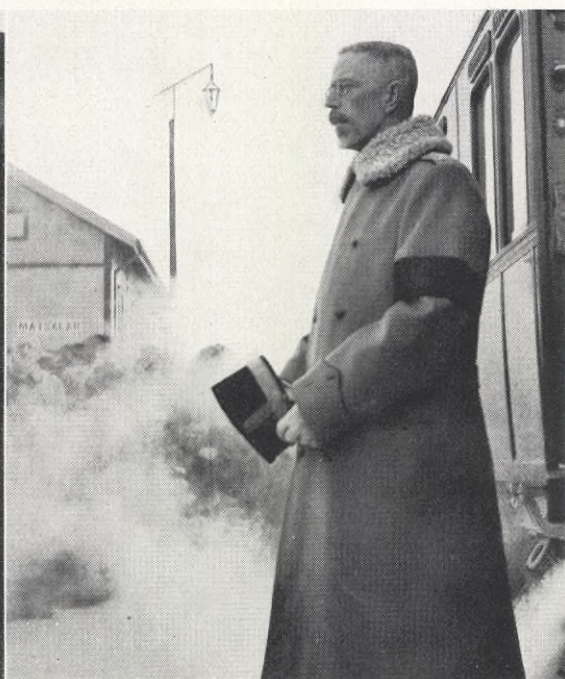

Foto. Sandberg, Sollefteå.

KONUNGENS ANKOMST TILL LÅNGSELE: Å bilden t. v. synes H. m't hälsa regementscheferna, öfverstelöjtnant Festin och öfverste Scheffer. I förgrunden vattenfallsdirektören, öfverste Hansen (civillädd). Bilden t. h. tagen under afsjüngandet af Kungs-sången.

Klölch: Kem. A.-B. Bengt Siljeberg, Stålm-Gbg.

Konung Gustaf har under förra veckan företagit en resa upp genom Norrland och därunder på olika platser, där uppehåll gjorts, entusiastiskt hyllats af ortsbefolkningens olika samhällslager. I Gellivare tillstötte kronprinsparet, som besökt Boden och Kiruna, och medföljde däri från konungen på resan, äfven de föremål för den varmasle hyllning från befolkningens sida.

Konungens afresa från Stockholm ägde rum på aftonen den 9 mars. Vid det kungliga tågets ankomst till Långsele påföljande dag hade på statio-

nen samlats omkring 300 personer, som med extratåg anländt från Sollefteå. Äfven officers- och underofficerskårerna vid Vesternorrlands regemente och Norrlands trängkår voro representerade. Sedan kungsången unisont sjungits, höll prosten Akerberg ett kort tal och utbringade ett lefve för konungen, hvilken syntes angenämt berörd af den varma hyllningen och lifligt underhöll sig med de tillstädeskomna.

Äfven i Mellansel, vid Vindelns station, Trehörningsjö och Vännäs hade stora människomassor samlats för att bringa konungen sin hyllning. Flagg-

Foto. Tegström, Luleå.

T. v.: I LULEÅ: Konungen mottages af biskop Bergqvist, borgmästaren Fagerlin, stadsfullmäktiges ordf. lektor Segerstedt m. fl. T. h.: ANKOMSTEN TILL MALMBERGET.

Foto. D. Baksons Bokhandel, Gellivare.

I PORJUS: Utsikt äfver intaget och stora regleringsdämnarna vid Porjus. I midten af älfven synes det stora varmhäuset i hvilket arbetet med betonggjutningen af sista delen af stora skibordet nu pågår.

ning ägde rum i de af resan berörda trakterna.

Ankomsten till Porjus skedde på morgonen den 11 mars efter det att i Gellivare kronprinsparets vagn tillkopplats det kungliga tåget. Vid Porjus flaggsmyckade station hade befäl och underbefäl vid Porjus kraftstation samlats med vattenfallsdirektören öfverste F. V. Hansen i spetsen. Sedan öfverste Hansen utbringat ett fyrfaldigt lefve för konungen och till kronprinsessan öfverlämnat en charmant bukett ställdes färden till kraftverkets ingenjörsmäss. Efter det lunch här in-

tagits begäfv sig de kungliga med uppvaktning till kraftverksanläggningarna, hvilka togos i ingående och intresserad betraktande. Det härligaste vinterväder rådde med frisk kyla och strålände solsken. Såväl under besöket vid kraftstationen som på vägen genom samhället hälsades de kungliga vörnadsfullt af arbetareskarorna.

Vid tiden för det kungliga tågets afgång från Porjus hade vid stationen samlats en stor folkmassa, hvilken till betydande del utgjordes af arbetare. Konungen vände sig i ett tal till arbetarne, uttryckande sin glädje öfver att se så många af dem samlade omkring sig samt tackade dem för det storslagna arbete de utfört i Porjus. Talet besvarades med kraftiga fyrfaldiga hurrarop.

Fotos. L. Wästfelt. Porjus.

KONUNGEN OCH KRONPRINSPARET VID ANKOMSTEN TILL PORJUS STATION.

Kliche: Bengt Skjerveparre.

DET KUNGLIGA BESÖKET VID PORJUS.

PÅ DAMMEN VID INTAGET.

KRONPRINSEN VID STÄLLVERKET, ledsagad af generaldirektör Granholm.

I Gellivare och Malmberget, som nåddes samma dag, hade stora människoskaror infunnit sig för att hälsa konungen och kronprinsparet.

På morgonen den 12 mars anlände de kungliga till Luleå och mottogos af stater och kärrer, hvarjämte en stor folkmassa mött fram. Sedan borgmästare Fagerlin hälsat konungen välkommen, ställdes färderna i slädar genom den flaggsmäckade staden till dom-

KONUNGEN OCH KRONPRINSPARET MED UPPVAKTNING M.F.L. åka på den provisoriskt anlagda decavillejærnvågen utåt dammarne. — (Foto. L. Wåstfelt, Porjus).

kyrkan, där biskop Bergquist höll en kort religiös betraktelse. Efter det de kungliga besökt länslasarettet och folkskoleseminariet gåfvo Luleå stads medborgare lunch på stadshotellet. Talet för konungen hölls af lektor Segerstedt och för drottningen af t. f. landshöfdingen Murray, hvilken äfven talade för kronprinsparet.

Från Luleå reste de kungliga till Bastuträsk, hvarifrån färden sedan gick vidare söderut med Åre som mål.

Konungen och kronprinsparet med uppvaktningsar och ett antal inbjudna företogo den 14 mars en slädfärd från Åre till prins Carls jaktvillan, belägen mellan Åreskutan och Mulljällen. Återfärden skedde på skidor.

Den 15 mars öfvervar konungen gudstjänsten i Dufeds kyrka.

Foto. Thomasson, Åre.

Öfverst: DEN MED ANLEDNING AF DET KUNGLIGA BESÖKET RESTA ÅREPORTEN SAMT DE KUNGLIGAS ANKOMST TILL ÅRE. Nederst t. v.: KRONPRINSPARET (x) PÅ SKIDFÄRD I ÅRETRAKTEN. T. h.: KRONPRINSESSAN

Klick: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sthm—Gbg

ALBANIENS FURSTEPAR ANLÄNDER TILL DURAZZO.

Efter originalfotografier.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, stilm-Gbg.

1. LANDSTIGNINGEN. Främst fursten och vid hans vänstra sida furstinnan samt vid högra Essad pascha. 2. DURAZZO I FESTSÄMNING VID ANKOMSTEN.
3. FURSTEPALATSET NYRESTAURERADT. 4. ALBANIENS NYA KAVALLERI VID FURSTENS ANKOMST

FÄSTNINGSVALLARNE VID DURAZZO VID FURSTEPARETS ANKOMST. GENERAL TOMPSON (från Holland) nyutnämnd högste befälhavare öfver Albanien's trupper.

Jakten "Taurus" med fursteparet af Albanien ombord och eskorterad af en del kryssare anlände vid middagstiden den 7 mars till Durazzo, som dagen till ära klädt sig i rikaste flaggskrud. Sedan Essad pascha i spetsen för stadens notabler gått ombord på "Taurus" för att hälsa fursteparet, ägde landstigningen rum vid 3-tiden på e. m. Vid landstigningsplatsen hade samlats de utländska konsulerna, de holländska gendarmeriofficerarna, det muhamedanska och katolska prästerskapet, medlemmarna af den internationella kontrollkommissionen, en truppstyrka, en del albanska deputationer samt dessutom väldiga folkskaror. Landbatterierna gifvo salut, klockorna i de katolska kyrkorna började ringa och på palatset hisades den stora fursteflaggan, en svart örn på röd botten med den Wiedska vapenpåfågeln i midten.

När fursteparet steg i land brusade emot dem jublande lefverop. Långsamt och under ständiga hälsningar gick fursteparet genom den entusiastiska folkmassan, deputationerna bringade sin hyllning och skolbarnen öfver-

(Forts. fr. sid. 388).

De sutto med hopkurade hufvun på Guds högra hand och sågo sergeanten mager och blek men rak och stolt gå fram på Öbackas gator, ett, tu, ett, tu. Det skrek i hans inälfvor, det var som elden vid Leipzig. Det kurrade och sjöng, det var kanonernas dunder och trummornas dån. Den sjunkande solen belyste hans hy, det var elden af brinnande städer.

— Han håller! Han håller! skreko hjältarne på Guds högra hand. Han håller sig godt som en gud!

Men flickorna sutto i gubben Pastellbergers krogfönster och bleknade allt mer. De sade så tyst: — Sergeanten går porten förbi! En dag, två dagar och tre!

Och batteri-chefen hoppade, men sergeanten log, ty himlen vek undan, och han såg sina hjältar på Guds högra hand, de vitfada och skreko: — Sergeant! Sergeant! Håll ut ännu! Vi komma med trupper i morgon!

Och sergeanten stred, så blek som ett lik men förklarad i blickar och min, och när slanten kom, så log han, tyst, ty han visste, att segern var hans. Att äran var räddad, kraften pröfvad och inget fält-tåg i världen större, än att han skulle hedrats i det.

TURKHAN PASCHA, Albanien's nye premiärminister.

räckte blommor. Musiken spelade nationalhymnen, krigsfartygen gifvo salut och kyrkklockorna ringde alltiämt. Fursten uttryckte på albanska sin glädje öfver att ha kommit till sitt land och utbringade ett med jubel hälsadt "Leive Albanien!"

Hela dagen härskade fäststämning i staden, folkmassorna drogo genom gatorna under lefverop för det enade Albanien och dess herrskarpar, musik hördes öfverallt och på aftonen strålade staden i rik illumination.

Samma dag öfverlämnade den internationella kontrollkommissionen, hvilken stätt i spetsen för landets styrelse, regeringen i furstens händer. — Enligt förjudande har fursten af Albanien, därvid följande ett från ryskt håll gifvet vänskapligt råd, till Albanien's premiärminister kallat hittillsvarande turkiske ambassadören i Petersburg Turkhan pascha. Hans utnämning till albansk premiärminister har i Ryssland hälsats med stor tillfredsställelse och där tagits som ett tecken på att den albanska politiken kommer att ledas i ryssvänlig riktning.

Och där går den gode sergeant Blücher i den röda aftonsolen, upp till gubben Pastellbergers krog, sporrarna klirra, ett, tu, ett, tu.

Flickorna jubla:

— Nu kommer vår sergeant!

Men ingen vågar fråga.

— Så blek han är! Det är flickornas ord.

Sergeanten betalar vid krögarens disk, och flickorna hviska:

— Torrt bröd, kött utan sås, och ett endaste litet glas vatten!

Men vid sitt bord hör sergeant Blücher hjältarnas jublande röster i sitt inre:

— Välkommen, sergeant Blücher, nu till oss!

Och då lyser hans ansikte, så att flickorna blekna, men sergeanten är tyst och går sin raka väg, taktfast och mager, bort ifrån krogen, ett, tu, ett, tu, vidare i lifvet, genom städer, där det vinkar i fönstren och däröfvan molnen fladdra som vimplar, ut genom stadsportarna, bort öfver slätterna, där svanorna skria i höjden, djupt ner i dalarna, högt uppåt bergen, och det är alltiämt ett, tu, ett, tu, ty han är den han är, en tapper soldat, som har pröfvats i fält, den gode sergeant Blücher, som ej blinkar.

NAPOLEONSMINNENA PÅ ELBA.

Napoleons lyckostjärna, som strålat med så stark glans under striderna vid Pyramiderna, Austerlitz och Wagram, hade redan passerat zenith, då Moskwa år 1812 gick upp i lågor, och sedan den 1813 under bataljerna vid Leipzig och Borodino dolt sig bakom tunga moln, började den år 1814 att på allvar sjunka.

I dessa dagar för hundra år sedan höllo de allierade sitt intåg i Paris. Den 11 april afsade sig kejsaren kronan och den 20 sade han i Fontainebleau farväl till sitt gamla garde och afslutade det gripande afskedet med att kyssa fanörnen för att därefter taga sitt nya rike, ön Elba, i besittning.

Den 4 maj kl. 10 på aftonen ankrade den engelska fregatten "Undaunted" på reddan utanför Elbas hufvudstad Portoferraio med kajsaren ombord. Den lilla öns befolkning greps af en yrande glädje vid meddelandet om att samtidens namnkunnigaste man, Italiens eröfrare, fransmännens kejsare, hela världens besegrare skulle taga sin hemvist på deras aflägsna ö. Öfverallt härskade en feberaktig ifver. Rådhuset skulle sättas i stånd till residens åt kejsaren och möbler för detta ändamål lånas hos de mest välsituerade borgarne.

Under det första dygnet kvarstannade kejsaren ombord på fregatten för att ordna formaliteterna med öns öfvertagande, landstigningen o. s. v. Bl. a. bestämde Napoleon och lät förfärdiga sin och Elbas nya flagga, en hvit duk med en amarantrod våd, på hvilken syntes tre guldbin. Den trefärgade kokarden ersattes samtidigt med en ny, i hvilken tre gyllene bin på silfverbotten kröpo in

Efter ojemålning.

Klitché: Bengt Silfverparra.

NAPOLEON PÅ ELBA.

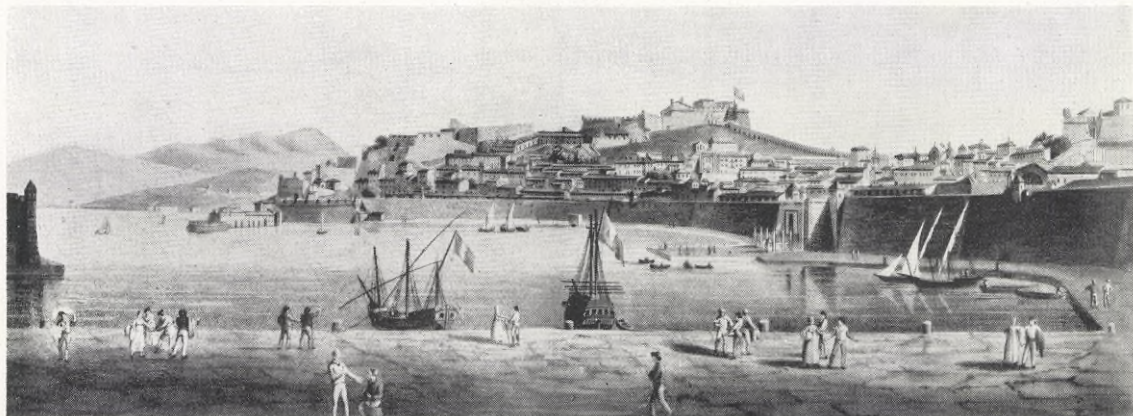
mot ett orangerödt centrum. På kvällen illuminerades staden och på följande middag, sedan den nya flaggan under kanonsalut hissats på fästningen, gick kejsaren i land. Kyrkklockorna ringde kanonerna dundrade och folket jublade. *Elbas glansperiod hade börjat.*

Portoferraio hade vid denna tidpunkt omkring 3,000 invånare. Under de 300 dagar Napoleon vistades på ön, besöktes den af 8,000 främlingar, af hvilka halva antalet utgjordes af engelsmän och fransmän. Denna väldiga främlingsinvasion vittnar om att Napoleon utöfvade en magnetisk dragningskraft på sin samtid aldeles som minnena efter honom göra det i våra dagar och äfven skola göra det på kommande generationer så länge som Elbas namn präntas in i skolbarnens medvetande världen rundt.

Lifligt att beklaga är därför att ön icke ägnar sina stora historiska minnen den pietetsfulla omvårdnad de i så hög grad förtjäna. De som förvaras i Portoferraio rådhus äro någorlunda skyddade. I municipalrådets sessionssal hänger en af kejsaren skänkt kopia af Gérards i Versailles befintliga tafla af Napoleon i kröningsskrud. I bottenväningen förvaras det intressantaste af Napoleonsminnena, kejsarens bibliotek. En människa kan förställa sig hur mycket som hälst, hon blottar dock alltid sitt inre jag genom de taflor hon pryder sina väggar med och genom de böcker hon läser. Väggarne i Napoleons villa i San Martino äro täckta af krigsbilder i kopparstick och den 300 band starka boksamling kejsaren medtog från Fontainebleau till

KEJSARKOKARD PÅ ELBA
3 gyllene bin på silfverbotten krypa mot den orangeröda mittpunkten.

PORTOFERRAIO, ELBAS HUFVUDSTAD.

Efter ett samtida kopparstick.

Klitché: Bengt Silfverparra.

Efter fotografi.

PALAZZO MULINI, Napoleons vinterbostad.

Klickat: Bengt Silfverparre.

Elba och som nu tillhör staden Portoferraio, utgöres af arbeten i historia, geografi, filosofi, den klassiska litteraturens mästerverk, Voltaires samlade arbeten o. s. v. Äfven Sverige är representeradt genom Linnés *Système des plantes*, Lyon An XII. Ännu ett värdefullt minne från Elbas kejsartid förvaras i rådhusbyggnaden, nämligen öns enda Napoleons-autograf, kejsarens godkännande af Portoferraio's räkenskaper för år 1814. (Se föli. sida.)

Icke långt från rådhuset ligger Misericordiakyrkan, i hvars sakristia står en praktfull sarkofag, hvilken innesluter en bronsafgjutning af kejsar Napoleons döjmask, synlig genom en öppning i sarkofagen.

Ärligen på kejsarens dödsdag den 5 maj bäres kistan i procession af klosterbröderna, hvarjämte en högtidlig dödsrämsa hålles.

I den tro att kejsarinnan Marie Louise och konungen af Rom skulle komma till Elba, skyndade kejsaren att åt sig och dem iordningställa ett värdigare residens än rådhuset med dess lånade möbler, nämligen Palazzo Mulini. Det nyinredda slottet, hvilket Napoleon använde till vinterbostad, fick som bekant aldrig mottaga kejsarinnan. Däremot kommo kejsarens moder, madame Letitia och hans älsklingssyster, Pauline, dit.

Då undertecknad förra året besökte Portoferraio, stod slottet tomt och öfvergifvet. Dörren till bottenvåningen var öppen, jalousierna försatta, och den stora salen, där prinsessan Pauline anordnat så många sällskapsspektakel och lysande baler, låg halfmörk och tom med endast några

tomma packlärar och en sofvande hund i en vrå. Lika förfallet och ovärdadt såg det ut i Palazzo Martino, kejsarens sommarbostad.

San Martino är en af Elbas högsta punkter, näende c:a 370 m. öfver hafvet. Framför sin här belägna sommarvilla planterade Napoleon med egen hand ett träd, hvilket nu nått en betydande storlek.

Nedanför den rätt oansenliga "Villa Napoleonica" uppfördes i midten af förra århundradet en i arkitektoniskt hänseende långt mera betydande byggnad, afsedd att dels vara ett kulturhistoriskt museum för Elba, dels att mottaga den stora samling Napoleonsminnen, som ägdes af furst Demidoff,

Efter fotografi.

MUSEET I S:T MARTINO MED KEJSARENS VILLA (ofvanför portalen, jemför nästa sida).

Efter fotografen

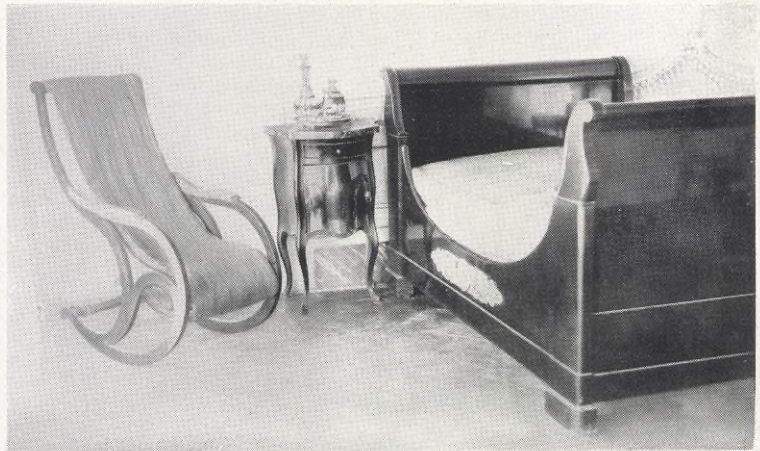
VILLA NAPOLEONICA med det träd Napoleon planterat

Klode: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Sthlm.-Gbg.

des af general Bertrand, af kejsaren utnämnd till öfverhofmarskalk. I rummet kvarstår ännu den af generalen använda praktfulla alkovsängen. De tre fönstren därefter hör till det gemensamma hvardagsrummet. Af det ursprungliga möblemanget finnes endast några stolar kvar. På väggarna hänga en del kopparstick i förgyllda ramar. De två återstående fönstren hör till kejsarens sofrum. "Sidentapeterna" här och i de andra rummen likasom äfven pelarne

förmäld med en dotter till Jerome Bonaparte. Den Demidoffska samlingen förvarades också någon tid här, men flyttades sedan till Florens där den nu befinner sig. Allt hvad som nu återstår af museets Napoleonsminnen äro en del dokument rörande öns civila och militära förvaltning under kejsartiden, slarvigt förvarade i ett par monter, hvilkas glasrutor icke ens äro hela.

Från museibyggnadens baksida leder en hög brant trappa upp till "Villa Napoleonica". Som af vår bild synes har villan sju fönster i första våningen. De båda fönstren längst åt höger hör till det rum, som disponera-

Efter fotografen

Klode: Bengt Sjöversparre

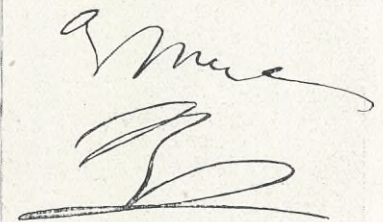
NAPOLEONS SOFRUM I S:T MARTINO.

i Pyramidsalen äro målade på väggen. Napoleons sängkammare mäter 4 å 4½ kvm. samt har en höjd af icke fullt 3 m. Kejsarens säng står tom, i det att de sängkläder som en gång legat här, under de gångna åren bit för bit plockats bort som souvenirer af fördomsfria turister. Mellan fönstren står ett skrifbord i ma-

Efter fotografen

HÖRN AF KEJSARENS HVARDAGRUM I S:T MARTINO.

Klode: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Sthlm.-Gbg.
NAPOLEONS NAMNTECKNING PÅ ELBA.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

S. RUBENSON.
F. d. polismästare. — Stockholm.
75 år 21 Mars.*

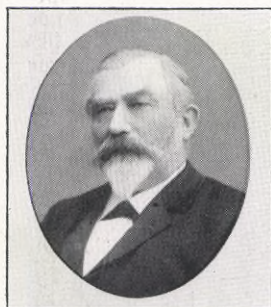
K. G. ARRHENIUS.
Häradshöfding. — Karlstad.
65 år 20 Mars.*

C. F. A. v. POST.
F. d. Auditör. — Västerås.
65 år 14 Mars.*

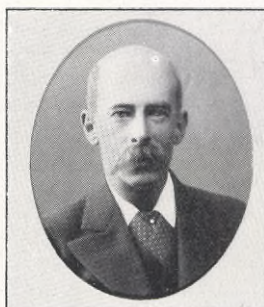
R. SWENANDER.
Häradshöfding. — Sölvesborg.
60 år 12 Mars.*

A. J. SCHILLBERG.
Apotekare. — Stockholm.
70 år 1 Mars.*

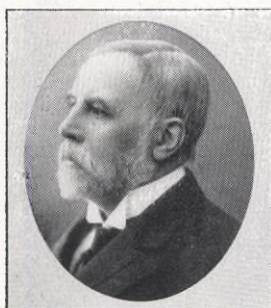
F. J. BÆRENDEZ.
Lektor. Fil. D:r — Kalmar.
65 år 15 Mars.*

S. O. O EKECRANTZ.
Förste stadsläkare. — Halmstad.
60 år 19 Mars.*

A. C. TEGNÉR.
Tonsättarinna. — Tullinge.
50 år 12 Mars.*

J. E. EKMAN.
Grosshandlande. F. d. ÅKonsul.
— Göteborg. 60 år 11 Mars.*

A. HINDERSON.
Grosshandlande. — Stockholm.
60 år 7 Mars.*

P. ANDERSSON.
V. Verkst. Dir. Stadsfullm. — Kristianstad. 50 år 15 Mars.

C. E. JOHANSSON.
Rustmästare. Uppfinnare. — Eskilstuna. 50 år 15 Mars.*

C. BOSTRÖM †.
F. d. Byråssistent v. Stat. Jernv.
— Stockholm. F. 38 † 5 Mars.

O. A. EMBERG †.
Materialförvaltare — Höganäs.
F. 55. † 22 Febr.

SEMMY RUBENSON. Stud. ex. 58, hojr. ex. 64; efter tjänstgöring i Just. rev. Stockholms rådst. rätt, polisverket samt fattigv.- o. helsev. nämnderna utn. t. polisintendent i Stockholm 72, sekr. i Överst. emb. kansli 81. Var åren 85—99 polismästare i Stockholm. Led. af ett flertal k. kommittéer; ang. lösdriitvares behandl. 81, straffregister 91, fosterbarnsvård 94, stämpelskatt f. punsch 02, automobiltrafiken 05. Studerade m. statsunderstöd polisväsendet i utlandet 77. Delegerad i Sverige v. internat. anti-anarkistkongr. i Rom 98. Led. af kommittéer ang. brandväsendets ordnande 73, sundhetspolis 74, brännvinshandelns ordn. 75, stadsfiskalernas ställn. 99, torghandelns ordn. 91. Verkst. dir. v. a-b Göteborgssystemet i Stockholm 98, styr. led. i fastigh. a-b. Drött. o. i försäkr. a-b. Frygg o. Atlas. Ord. i Göteborgssystembol. Förtroendemannd. 01. Utg. fr. trycket ett flertal a-handl. m. m. i frågor rörande polisväsendet.

KARL ARRHENIUS. Stud. ex. 69, hojr. ex. 72, v. häradshöfding 74, häradshöfding i Älvdals o. Nyeds doms. sedan 94.

CARL-FABIAN VON POST. Stud. ex. 68, hojr. ex. 75, v. häradshöfd. 77, v. auditör 75 o. auditör v. Lifreg gren, 80—09. Målarprov hypoteksfören:s onbud i Vestmanl. 80—83 och sedan 93 samt föreningens värderingsman därst. sedan 1900. Ombudsman v. Riksbankens äld. kontor 05—13.

ROBERT SWENANDER. Stud. ex. 73, hojr. ex. 76, ff. domh. o. v. häradshöfd. 79, adj. i Sk. hojr. 83, fisk. 80, häradshöfding i Listers här. doms. sedan 87.

Foto. Engelmark, Elfsbyn
 SEGRARNE I OFFICERSTÄFLING Å SKIDOR VID ELFSBYN DEN 7 MARS:
 Fr. v. t. höger å bilden: Underlöjtn. Forsgren, löjtn. Ottander och underlöjtn. Dyhén.

AXEL HINDERSON. Inneh. af garn- o. väfnadsaffär i Stockholm. Led. af styr. i Sv. allm. handelsförening sedan 07 samt senare af dess skattmästare. Ordf. i styr. i Stockholms manufakturhandl. fören. Led. af kyrkorådet i Ad. Fredr. förs. verkst. där. i dess fattigv. styr., en af Borgerskapets 50 äldste, led. af Borgersk. bemedl. kommission.

AXEL SCHILLBERG. Apotek-ex. 66, inneh. af apoteket Bäfvern i Stockholm sedan 87. Led. af komm. i utarbet. af förslag t. militärfarmakopie 01. Sekr. i Farm-fören. 75-77 o. 83-86; ordf. derst. 86-90 o. 02-03; led. af Apotek-soc. direkt. 92-09. Led. af styr. i barnsjukh. Samariten sedan 02.

FABIAN BÄRENDTZ. Stud.-ex. 70, fil. lic. 77, fil. dr 79, docent i hist. v. Lunds univ. 78; lektor i hist. o. geogr. samt modersmålet i Kalmar 80. Begärt afsked m. pens. fr. 1 inst. april. Led. af domkapitlet, inspektor i lärarinnesem. 88-95. Förordnad. i Kalmar museum sedan 84. Led. af styr. i Fröbergsska uppfostr.-anst. Korrespond.-led. af K. Vitt.-Hist.-o. Ant. akad. led. af K. Samf. f. utg. af handskr. rör. Skand. hist.

OTTO EKERANTZ. Stud.-ex. 71, med. lic. 85, tjenstg. i Stockholm 86-88, prakt. läkare i Halmstad sedan 90. Andre stadsläkare derst. 97, förste sedan 08.

ALICE TEGNÉR i Sandström. Sedan 85 gift m. prot. sekr. J. T. Tegnér. Genomg. h. lär-sem. 80-83. Stud. piano o. komposition. Redig. Sjung svenska folk samt utg. ett flertal sånghäften f. barn, särskildt att erinra om den utomordentligt populära samlingen Sjung med oss Mamma (6 häften), spridd och högt värderad öfver hela vårt land.

JOHAN EKMAN. Stud.-ex. 71, afg. fr. Bergsskolan i Stockholm 73, inneh. af den betydande exportfirman Ekman & Co. i Göteborg. Italiensk konsul 90-09. Styr.-led. i Göteborgs museum o. i Stadsbibl. derst. samt i ett flertal styrelser för företag af såväl allmän och kommunal som enskild natur. Ordf. i styr. i a.-b. Göteborgs bank. Led. af Riksd. A. K. 06-11 samt af Första Kammaren sedan sistn. år. Led. af bankoutsk. led. af kommerskollegiekommittén. Biogr. o. hel.-sid.-portr. årg. XIII: 30.

CARL EDVARD JOHANSSON. Efter prakt. studier i in- o. utlandet anst. v. Carl Gustafs stads gevärsfabriks fabrikschef i Eskilstuna 88, af besikt. rustmäst.-ex. 90. Ledde derst. tillverkn. af specialmaskiner- o. verktyg samt arbets- o. kontrollmät. Egnade sig fr. 89 af uppfinningar i och för precisionsmätning o. har inom detta område vunnit stort erkännande inom och utom landet för den af honom uppfunna kombinationsmättsatsen. År 1911 bildades aktieföretag för exploatering af Js uppfinningar o. är denne sedan 12 deess verkst. direktör.

(Till bild å sid. 387.)

Utomordentlig kinesisk konstsamling förvärfvad af en svensk till Sverige. Vår bekante konstsamlare och konstmecenat, hr Klas Fähræus, har som man torde veta sedan åtskilliga månader befunnit sig på en resa till det himmelska riket i afsikt att söka skaffa sig en representativ samling antik kinesisk konst. För några dagar sedan återkom hr Fähræus till hemlandet, medförande en del af de rika konstskatter han lyckats komma öfver i Kina och som torde göra honom till ägare af den största i Europa befintliga samling af klassiska kinesiska tafvor. Samlingen är synnerligen representativ och ger en sammanhängande bild af den kinesiska konstens gradvisa utveckling alltifrån Tangdynastien på 600-talet och intill 1700-talet. Bland samlingens 40 tafvor finnes en sällsynt raritet, ett landskap, som till mästare har den kinesiska landskapsmålningens fader Wang-Wei, som lefde på 600-talet och efter hvilken numera knappast något finnes i behåll. Af de i samlin-

gen ingående bronserna märkes en unik relief, föreställande en hafstru. Hr Fähræus har exponerat de nu hemförda sju tafvorna på den i Konstakademien pågående kinesiska utställningen. När hela samlingen om någon månad är anländ till Sverige, är det egarens mening att göra en tillbyggnad på sitt stora konstgalleri på Brevik vid stora serelleden intill Stockholm, och att här ordna de ytterst dyrbara och unika konstföremålen i en för dem passande miljö.

Forts fr. sid. 398.

hogni med tillhörande stol. Öiriga möbler äro ett nattduksbord och en gungstol öfver hvilken hänger en lång marinkikare.

Till dessa små gemak, där besökaren nu så fritt rör sig, hade allmänheten icke tillträde på kejsarens tid. Den kom aldrig längre än till slottsträdgårdens präktiga i järn smidda port, hvilken då liksom nu pryddes af de tre förgyllda bien, symbolen för den rastlösa verksamhet utåt, som Napoleon under vistelsen på Elba utvecklade. Befolkningen såg icke krigsbilderna på väggarne, icke kejsarvapnet i hvardagsrummets hörn, icke den lilla vackert ciselerade förgyllda bronsörnen på hans skriiställ, ännu stående på skriffordet inne i sofrummet. Högst sannolikt har Napoleon vid detta skrifford utformat den proklamation till armén, som han lät trycka omedelbart före sin afresa från Elba.

"Men att förena eder under eder chefs fanor. Segrern skall snabbt följa. Med nationalflaggan i sina klor skall örnen flyga från kyrka till kyrka ända till tornen på Notre Dame — —"

Örnen här, örnen där, örnen i hjärtat — —
 Längtan efter att återse Notre Dames torn blef till sist så stark att återresan till Frankrike beslutades. Den 26 februari 1815 vid midnattstid lätlade den lilla flottillj som skulle föra Napoleon och hans trogna till Frankrike, ankar. Den 1 mars visade sig kejsaren med den trefärgade kokarden på däck till sin brigg "l'Inconstant". I samma ögonblick förstodo alla ombordvarande hvad färden gällde. Under jublande hänförelse gick trikolorn till väders, ouvertyren till de 100 dagarnes kajsardöme. Från för till akter ljödo marseljäsens toner: "Le jour de gloire est arrivé!"

Långsamt sänktes flaggan med de tre gyllene bien — —

Elbas kejsartid var till ända.

Johannes Madsen.

TÄFLAN I BANDY OM ÖFVERSTE BALCKS POKAL. Bild från tällingarne i Helsingfors d. 8 mars där A. I. K:s lag (Stockholm) besegrade I. F. K:s lag (Helsingfors) med 5-4.

INNEHÅLL. Intendenten, dr G. Göthe. — Konungen och kronprinsparet i Norrland. — Svenska och utländska bilder för dagen. — Napoleonsminnena på Elba. — Veckans porträttgalleri. — Sergeant Blüchers fälttdg. Ber. af Ludv. Nordström.

Eftertryck a) text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.